

Симулации към 31.12.2020 г.	Собствен капитал хил. лв.	Изменение хил. лв.	Изменение %
Собствен капитал към 31.12.2020 г.	91 738		
Увеличение на несъбираемите вземания от застрахователни операции с 10 %	91 028	(710)	(0.77%)
Намаление на несъбираемите вземания от застрахователни операции с 10 %	92 448	710	0.77%
Увеличение на резерва за предстоящи плащания с 5%	83 280	(8 458)	(9.22%)
Намаление на резерва за предстоящи плащания с 5%	100 196	8 458	9.22%

От разгледаните сценарии, с най-голямо влияние върху капитала на Групата е този с промяна в размера на резерва за предстоящи плащания. Този сценарий отразява присъщата несигурност при оценката на резерва, тъй като се касае за настояща оценка на очакваните бъдещи плащания по възникнали претенции. Тази несигурност в най-голяма степен е валидна по отношение на резерва за настъпили, но непредявени претенции и по отношение на застраховки, характеризиращи се с по-дълъг процес на уреждане на претенциите, каквато е основно задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и останалите видове застраховки на отговорности.

49.2. Презастрахователна стратегия

Презастрахователната кампания на Групата е насочена към запазване на финансовата й стабилност и гарантиране на максимална защита на интересите на застрахованите лица при евентуалното възникване на застрахователни събития, които носят риск от чувствителни загуби, в резултат от събдяване на единични застрахователни събития и от такива с катастрофичен характер. Тази цел се осъществява чрез непрекъснато анализиране на структурата на застрахователния портфейл, като се следи за акумулация на поети за покритие рискове в размери, ненадвишаващи финансовия капацитет на Групата.

Презастрахователната програма:

- е инструмент за управление на капитала, насочен към намаляване на разходите за капиталови средства, в случай на настъпване на неблагоприятни събития;
- е мярка за предпазване на капиталовата адекватност на Групата от акумулиране на рискове, в това число на такива с катастрофичен характер;
- обхваща почти всички рискове и класове бизнеси, записвани от Групата. Видовете презастрахователни протекции и лимитите по договорите са изцяло съобразени с рисковите апетити на Групата, вида на портфейла и подписваческите правила на Групата;
- точно и ясно определя конкретните нужди от трансфер на рискове както и правилния вид на конкретните договори;
- определя нивата на самозадържане по отделните класове бизнес;
- е насочена към постоянно оптимизиране на презастрахователните договори с цел облекчаване на натиска върху капитала посредством прилагането на различни варианти на презастраховане, чрез които частично или напълно може да се постигне оптимизация на капиталовата адекватност;
- редуцира флукуациите при настъпили застрахователни събития;
- оценява и изравнява рисковете по различните видове застрахователни покрития.

Групата презастрахова част от рисковете си с цел да контролира експозициите си към загуби и да защитава капиталовите си ресурси. Всички договори за факултативно презастраховане са предварително одобрени от страна на ръководството. Преди да се сключи презастрахователен договор Групата анализира кредитния рейтинг на съответните презастрахователи. Избират се презастрахователи с висок кредитен рейтинг. Групата анализира периодично текущото финансово състояние на презастрахователите, с които има сключени презастрахователни ангажименти.

Групата сключва презастрахователни ангажименти с различни презастрахователи с висок кредитен рейтинг, за да контролира излагането на загуби в резултат на едно застрахователно събитие.

49.3. Процес на уреждане на щети

През 2020 г. брутният коефициент на щетимост общо за дейността възлиза на 44%, който след отчитане ефекта от презастраховане се повишава на 46% нетен размер.

В следващата таблица е представен брутния и нетен коефициент на щетимост, която информация дава възможност да се проследи развитието на риска през отчетните периоди по отделни видове застраховки:

Видове застраховки	2020	2020	2019	2019
	Бруто квота на щетимост %	Нето квота на щетимост %	Бруто квота на щетимост %	Нето квота на щетимост %
Злополука	46%	38%	52%	50%
в т.ч злополука на пътниците в обществения транспорт	42%	44%	38%	25%
Заболяване	0%	0%	0%	0%
Каско	38%	37%	47%	47%
Релсови превозни средства	0%	0%	0%	0%
Каско на летателни апарати	-8%	187%	25%	-94%
Каско на плавателни съдове	89%	81%	17%	35%
Товари по време на превоз	8%	6%	1%	-2%
Пожар и природни бедствия	26%	24%	18%	27%
Индустриален пожар	34%	27%	22%	25%
Пожар и други опасности	13%	20%	8%	24%
Технически застраховки	1%	2%	14%	-19%
Земеделски застраховки	26%	26%	39%	39%
Щети на имущество	-12%	-12%	28%	28%
Застраховка кражба, грабеж, вандализъм	0%	0%	0%	0%
Застраховки на животни	-12%	-12%	28%	28%
Отговорности МПС	62%	126%	57%	48%
ГО свързана с летателни апарати	-4%	-18%	32%	77%
ГО свързана с плавателни съдове	12%	41%	26%	25%
Обща гражданска отговорност	182%	201%	21%	31%
Кредити и лизинг	-1%	-1%	0%	0%
Застраховка на гаранции	0%	0%	0%	0%
Разни финансови загуби	0%	0%	0%	0%
Правни разноски	0%	0%	0%	0%
Помощ при пътуване	37%	37%	63%	63%
Общо:	44%	46%	47%	45%

Застраховката с най-голям относителен дял в портфейла на Групата – „Каско на МПС“ се характеризира с благоприятно развитие на риска през 2020 г. - 38% брутна квота на щетимост и 37% - нетна, в сравнение с предходната година, когато 47% от спечелената премия е била предназначена за покритие на плащанията във връзка с риска. Предпоставка за намалението на щетимостта по застраховката е спад на честотата на събитията вследствие въведените през 2020 г. ограничения на движението с МПС заради COVID 19.

Промяната на нетния коефициент на щетимост за цялостната дейност: 49% - за 2010 г., 53% - за 2011 г., 59% - за 2012 г., 53% - за 2013 г., 59% - за 2014 г., 46% - за 2015 г., 56% - за 2016 г., 41% - за 2017 г., 43% - за 2018 г., 47% - за 2019 г. и 46% - за 2020 г., показва колебание на нетната щетимост между 41% и 59%, като въпреки по-благоприятното развитие на риска след 2016 г., не се проявява трайна тенденция на увеличение или намаление на показателя.

Следващата таблица представя развитието на средния размер на платените щети по видове застраховки:

Видове застраховки	Брой 2020	Сума в лв.	средна щета 2020	средна щета 2019
Злополука	2 904	1 632 248	562	714
Каско	70 641	62 625 144	887	799
Каско на летателни апарати	-	-	-	38 612
Каско на плавателни съдове	12	164 860	13 738	15 965
Товари по време на превоз	17	35 626	2 096	2 186
Пожар и природни бедствия	1 847	4 443 860	2 406	3 272
Щети на имущество	5	7 590	1 518	1 671
Отговорности МПС	6 257	24 502 030	3 916	4 606
ГО свързана с летателни апарати	-	-	-	9 257
ГО свързана с плавателни съдове	1	5 705	5 705	-
Обща гражданска отговорност	51	437 301	8 575	7 078
Помощ при пътуване	2 227	1 570 532	705	612
Общо:	83 962	95 424 896	1 137	1 124

Средната изплатена щета през 2020 г. е 1 137 лв. и сравнено със същия показател за предходните години: 1 124 лв. – за 2019 г. и 1 121 лв. – за 2018 г. бележи несъществено увеличение. Най-висок е размера на средната щета по застраховка „Товари по време на превоз“ и „Каско на летателни апарати“, а най-нисък – по застраховки „Злополука“ и „Помощ при пътуване“.

49.4. Валутен риск

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба за Групата в резултат на промени във валутните курсове.

Политика на Групата извън банковата дейност

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните трансакции на Групата, деноминирани в щатски долари, излагат Групата на валутен риск. Групата има дългосрочни търговски задължения и краткосрочни задължения по финансов лизинг в щатски долари, по-значителната част, от които са свързани със закупуването на самолети. Тези задължения се отчитат по амортизирана стойност. Групата има краткосрочни и дългосрочни заеми в щатски долари. Тези вземания са класифицирани като кредити и вземания.

Чуждестранните трансакции на Групата, деноминирани в евро, не излагат Групата на валутен риск, тъй като курсът на българският лев е фиксиран към еврото по силата на Закон за валутен борд.

За да намали валутния риск, Групата следи паричните потоци, които не са в български лева. Групата има отделни процедури за управление на риска за краткосрочните (до 6 месеца) и дългосрочните (над 6 месеца) парични потоци в чуждестранна валута.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

В Република България курсът на българския лев към еврото е фиксиран със Закон за валутния борд, поради което дългата позиция на Групата в евро не носи риск за Групата.

Рисково претеглената нетна валутна позиция към 31 декември 2020 г. във финансови инструменти, деноминирани в други валути, различни от лев или евро е под 2% от капиталовата база и не следва да се прилагат капиталови изисквания за валутен риск от страна на Групата.

Поради ниския размер на тази позиция, потенциалният ефект от измененията на валутните курсове няма да доведе до съществени ефекти върху собствения капитал и съответно рисковото претегления ефект върху капитала ще е под прага на същественост за Групата и за регулаторната рамка – Регламент ЕС 2013/575.

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2020 е следната:

	Лева	Евро	Щатски долари	Други	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Парични средства и парични салда в Централната банка	1 765 953	76 037	8 902	61 851	1 912 743
Предоставени ресурси и аванси на банки	159	20 632	77 964	89 313	188 068
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	313 332	46 340	-	-	359 672
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност в печалбата или загубата	217 941	8 814	5 017	35 880	267 652
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1 906 595	646 860	48	230 957	2 784 460
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	278 287	432 650	4 131	938	716 006
Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност	26 352	394 316	-	42 621	463 289
ОБЩО АКТИВИ	4 508 619	1 625 649	96 062	461 560	6 691 890
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	46 266	16 347	1 341	2 098	66 052
Задължения към други депозанти	4 063 383	1 631 121	195 775	300 668	6 190 947
Емитирани облигации	-	25 451	-	-	25 451
Други задължения	34 994	11 510	-	-	46 504
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	4 144 643	1 684 429	197 116	302 766	6 328 954
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	363 976	(58 780)	(101 054)	158 794	362 936

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2019 е следната:

	Лева	Евро	Щатски долари	Други	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Предоставени ресурси и аванси на банки	40 134	29 665	84 043	78 473	232 315
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	302 250	980	-	-	303 230
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	180 517	11 984	25	44 275	236 801
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1 645 242	753 341	209	218 715	2 617 507
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	146 308	412 701	7 521	1 043	567 573
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	26 291	284 784	-	45 479	356 554
ОБЩО АКТИВИ	2 340 742	1 493 455	91 798	387 985	4 313 980
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	10 006	14 041	658	1 407	26 112
Получени кредити и други задължения към банки	-	-	-	162	162
Задължения към други депозанти	3 814 551	1 406 545	198 746	283 999	5 703 841
Други привлечени средства	-	-	-	778	778
Емитирани облигации	-	25 424	-	-	25 424
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	3 824 557	1 446 010	199 404	286 346	5 756 317
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	(1 483 815)	47 445	(107 606)	101 639	(1 442 337)

49.5. Лихвен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Затова дългосрочните заеми са обикновено с фиксирани лихвени проценти. Към 31 декември 2020 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти. Всички инвестициите в облигации на Групата, се изплащат на базата на фиксирани лихвени проценти.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Лихвен риск е вероятността от потенциално изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища. Управлението на лихвения риск в Групата се стреми да минимизира риска от намаляване на нетния лихвен доход в резултат от промени в лихвените нива.

За измерване и оценка на лихвения риск Групата използва метода на GAP-анализа (анализа на несъответствието/дисбаланса). Чрез него се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо развитието на лихвения процент.

Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Групата, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Той подпомага управлението на активите и пасивите и е инструмент за осигуряване на достатъчна и стабилна нетна лихвена рентабилност.

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2020 е отрицателен, в размер на 1 831 732 хил. лв. GAP коефициентът, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходноосни активи на Групата (лихвените активи, капиталовите ценни книжа и дериватите), е минус 37.97%.

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						
Предоставени ресурси и аванси на банки	185 150	-	-	-	2 918	188 068
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	122 659	120 456	116 557	-	-	359 672
Предоставени кредити и аванси на клиенти	33 819	36 013	296 599	1 435 795	982 234	2 784 460
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	-	34 106	22 879	300 272	344 476	701 733
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	9 280	12 634	46 527	127 321	267 527	463 289
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	350 908	203 209	482 562	1 863 388	1 597 155	4 497 222
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	66 052	-	-	-	-	66 052
Задължения към други депозанти	2 894 855	414 560	1 132 674	1 747 894	964	6 190 947
Емитирани облигации	-	-	-	-	25 451	25 451
Задължения по лизингови договори	1 003	1 823	7 105	24 167	12 406	46 504
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	2 961 910	416 383	1 139 779	1 772 061	38 821	6 328 954
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ НЕТНО	(2 611 002)	(213 174)	(657 217)	91 327	1 558 334	(1 831 732)

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2019 е отрицателен, в размер на 1 700 771 хил. лв. GAP коефициентът, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходноосни активи на Групата (лихвените активи, капиталовите ценни книжа, дериватите и инвестициите в дъщерни предприятия), е минус 37.62%.

Във връзка с направената реформа в начина на образуване и използване на лихвени индекси (IBOR), в Групата такива не се използват активно, основните лихвени индекси, които са въведени в Лихвените тарифи на банката-майка и дъщерната банка са синтетични, с източници от банковата лихвена статистика(БНБ/НБРСМ) и в такъв смисъл ефектът от направената реформа е несъществен върху стойността на паричните потоци на Групата.

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						

Предоставени ресурси и аванси на банки	229 396	-	-	-	2 919	232 315
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	97 242	155 624	50 364	-	-	303 230
Предоставени кредити и аванси на клиенти	62 643	77 237	298 627	1 297 609	922 258	2 658 374
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	1 991	-	877	232 389	316 021	551 278
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	17 063	4 068	24 348	96 990	214 085	356 554
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	408 335	236 929	374 216	1 626 988	1 455 283	4 101 751
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	26 112	-	-	-	-	26 112
Получени кредити и други задължения към банки	-	162	-	-	-	162
Задължения към други депозанти	2 621 551	367 766	1 156 301	1 554 003	5 049	5 704 670
Други привлечени средства	-	778	-	-	-	778
Емитирани облигации	-	-	-	25 424	-	25 424
Задължения по лизингови договори	786	1 565	7 489	19 854	15 682	45 376
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	2 648 449	370 271	1 163 790	1 599 281	20 731	5 802 522
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ НЕТНО	(2 240 114)	(133 342)	(789 574)	27 707	1 434 552	(1 700 771)

В таблиците по-горе част от привлечените средства по разплащателни сметки без остатъчен матуритет в размер на 1,665,762 хил. лв. към 31 декември 2020 година и 1 538 187 хил. лв. към 31 декември 2019 година е представена в диапазона от 1 година до 5 години, тъй като Групата счита тази наличност за надежден дългосрочен ресурс на база на среднодневната наличност по тези сметки за 2020 и 2019 година.

Предприетите от правителства и централни банки действия по справяне с ефектите от глобалната пандемия от коронавирус и конкретно в ЕС водят до продължаване на политиката на количествени улеснения и монетарни действия разширяващи паричното предлагане. При положение високата степен на несигурност кога ще отшумят всички ефекти и ще настъпи периода на възстановяване, а с него и нарастване на инфлацията до целевото ниво на ЕЦБ, лихвените нива се поддържат на изключително ниски стойности и конкретно ефект върху лихвения риск за Групата, вследствие Covid-19 пандемията не е настъпил.

49.6. Кредитен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти като например при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозирание на средства и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	864 585	1 926 420
Капиталови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	-	72 618
Дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	15 862	534 181
Дългови инструменти по амортизирана стойност	267 896	5 963 489
Балансова стойност	1 148 343	8 496 708

Групата редовно следи за изпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти установени индивидуално или на групи и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Политика на Групата е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложена на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в различни индустрии и географски области. На базата на исторически показатели ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти и средства на паричния пазар се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Балансовите стойности описани по-горе представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Кредитният риск представлява вероятност от загуба, произтичаща от неизпълнение на договорни задължения на контрагента по притежавани от Групата финансови активи. Групата управлява кредитния риск, присъщ както за банковия, така и за търговския портфейл. Групата е структурирала звена за наблюдение и управление на кредитния риск за отделните бизнес сегменти, като прилага индивидуални кредитни политики. Кредитният риск на отделните експозиции се управлява през целия живот на експозицията – от вземането на решение за формиране на експозицията до пълното ѝ погасяване. С цел минимизирането на кредитния риск в процеса на кредитиране се прилагат детайлизирани процедури относно анализа на икономическата целесъобразност на всеки един проект, контрола върху използването на отпуснатите средства и администрирането, свързано с тази дейност.

За редуциране на кредитния риск се приемат подходящи по вид и стойност обезпечения и гаранции, съобразно Вътрешните правила, прилагания подход за изчисляване на капиталовите изисквания и действащото банковото законодателство.

Паричните средства и паричните салда в Централната банка в размер на 1 912 743 хил. лв. не са носители на съществен кредитен риск за Групата поради тяхното естество и възможността Групата да разполага с тях.

Предоставените ресурси и аванси на банки в размер на 188 068 хил. лв. представляват преди всичко депозити в международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. Тези финансови активи носят кредитен риск, чиято максимална изложеност според политиката на Групата в процентно изражение може да бъде 20%, 50% и 100%, като процентното изражение се определя в зависимост от качествената характеристика на финансовата институция.

Вземанията по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа в размер от 359 672 хил. лв. носят кредитен риск за Групата в зависимост от риска на предоставеното обезпечение. Една част от вземанията в размер на 71 050 хил. лв. са обезпечени с държавни ценни книжа, емитирани от Република България носят 0% риск. Останалата част от вземанията в размер на 288 622 хил. лв. са обезпечени с корпоративни ценни книжа и носят съответно: 280 464 хил. лв. - 100% риск и 8 158 хил. лв. - 150% риск в зависимост от емитента на ценните книжа, предоставени като обезпечение.

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, в размер на 267 652 хил. лв., представляват капиталови инструменти - акции във финансови и нефинансови предприятия в размер на 115 992 хил. лв., дялове в договорни фондове на стойност 143 101 хил. лв., дългови инструменти в размер на 3 771 хил. лв. и деривати – 4 788 хил. лв. Посочените финансови инструменти са носители на кредитен риск, чиято максимална изложеност в процентно отношение е както следва 237 284 - 100% риск и 30 368 хил. лв. - 250% риск.

Капиталовите ценни книжа, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, в размер на 14 273 хил. лв., представляват акции във финансови и нефинансови предприятия, които носят кредитен риск, чиято максимална изложеност в процентно отношение е 100% или 14 273 хил. лв. в абсолютна сума.

Дългови ценни книжа, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход и емитирани от Република България, в размер на 326 501 хил. лв. носят 0% кредитен риск за Групата. Дългови ценни книжа, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен

доход и емитирани от други държави в размер на 164 427 хил. лв., носят кредитен риск за Групата в зависимост от кредитния риск на държавата емитент.

Дълговите ценни книжа, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход и емитирани от местни и чуждестранни търговски дружества в размер на 210 804 хил. лв., носят кредитен риск за Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е 100% или 210 804 хил. лв. в абсолютна сума.

Дългови ценни книжа, оценявани по амортизирана стойност и емитирани от Република България, са с балансова стойност в размер на 213 466 хил. лв. и носят 0% риск. Дългови ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност и емитирани от други държави и централни банки са с балансова стойност в размер на 214 415 хил. лв., носят кредитен риск за Групата в зависимост от кредитния рейтинг на държавата емитент.

Дълговите ценни книжа, оценявани по амортизирана стойност и емитирани от местни и чуждестранни търговски дружества с балансова стойност в размер на 35 408 хил. лв., носят кредитен риск за Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е 100% или 35 408 хил. лв. в абсолютна сума.

Предоставените кредити и аванси на клиенти с отчетна стойност в размер на 2 784 460 хил. лв. носят кредитен риск за Групата. За определянето на размера на изложеност на Групата към този риск, се извършва анализ на индивидуалния риск за Групата, произтичащ от всяка конкретно определена експозиция, като Групата прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, заложи в банковото законодателство на Република България и в МСФО. Съобразно тези критерии и извършения анализ, максималната изложеност на Групата за кредитен риск е в размер на 2 014 842 хил. лв.

Към 31 декември 2020 размерът на формираните от Групата провизии за покриване на очаквани кредитни загуби на кредити и аванси е 35 881 хил. лв.

През отчетния период дейността на Групата беше повлияна от разпространението на нов коронавирус (Covid-19), като в началото на 2020 г. в световен мащаб, се появиха затруднения в бизнеса и икономическата дейност на редица предприятия и цели икономически отрасли.

В България, ефектите на този вирус започнаха да се проявяват от началото на месец март 2020 г., като на 13 март 2020 г. Народното събрание взе решение за обявяване на извънредно положение за период от един месец. На 24 март 2020 г. парламентът прие „Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (загл. доп. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.)“. Впоследствие, извънредното положение бе удължено с още един месец и остана в сила до 13 май 2020 г.

След тази дата, на 13 май 2020 г. Министерският съвет обяви извънредна епидемична обстановка, считано от 14 май 2020 г., която беше удължавана периодически преди изтичането на срока ѝ. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет, срокът на извънредната епидемична обстановка е удължен от Правителството до 30 април 2021 г.

Доколкото Групата оперира в специфичен сектор – финансовия, където прекъсванията на веригите на доставки, нарушенията в транспортните потоци и карантинните мерки нямат пряко отражение, дейността ѝ бе повлияна по-скоро непряко – чрез ефекта върху дейността на клиентите ѝ и волатилността в цените на финансовите инструменти, които Групата притежава.

През 2020 година, както и към датата на съставяне на настоящия финансов отчет са в сила забрани за пътуване, карантинни мерки и ограничения. Бизнесът трябва да се справя с предизвикателства, свързани с намалени приходи и нарушени вериги за доставки. С развитието на втора и трета вълна на пандемията и забавен процес на ваксиниране и удължаване на мерките в държавите в ЕС (вкл. и България) и през второто тримесечие на 2021 година, съществуват обективни пречки пред дейността на компании в отделни икономически сектори и голяма доза несигурност кога приходите и нормалната дейност ще бъдат възстановени.

Експозицията на Групата към най-силно засегнатите сектори, като ресторантьорски бизнес и туристически услуги е изключително несъществена, а експозициите към хотелиерски бизнес и транспорт са също с нисък дял в портфейла и, като финансовото състояние на тези клиенти се следи изключително детайлно, като се оценява кредитния риск за целия живот на

инструментите, вкл. се наблюдава и положителен ефект от насърчителните мерки на правителствено ниво и предложените компенсаторни схеми. Очакваното възстановяване след средата на 2021 година, подкрепено от ваксинацията и въвеждането на ваксинационни паспорти се очаква да подкрепи хотелиерския бизнес и свързаните с него превоз на туристи през летния сезон в България и Република Северна Македония.

През цялата 2020 година съществуваше голяма степен на несигурност при оценката на ефекта на пандемията от коронавирус върху макроикономическото развитие на отделните икономики. Оценките варираха от катастрофични спадове до размери близки до първоначално прогнозираните. Отделните държави, в зависимост от подходите си за справяне с пандемията и въвежданите затваряния („локдауни“), регистрираха различна еластичност на промяна на отделните макроикономически индикатори спрямо направените базови прогнози от началото на годината. Голямо значение имаха също и въведените подкрепящи мерки в различните държави, стремящи се в голяма степен да подкрепят дохода на служителите в затворените компании и да предотвратят нарастване на безработицата и срив на потреблението. Доколкото тези мерки бяха с различна интензивност, обем и успех в отделните държави и ефекта от тях бе различен по отношение на макроикономическите параметри. Във връзка с изброените фактори, влияещи при оценката на действителните ефекти върху стойността и оценките на макроикономическите индикатори, използваните от Групата макроикономически сценарии не са променени вследствие на настъпилата пандемия.

В тази ситуация, различни правителства, включително Българското и на Република Северна Македония обявиха мерки за предоставяне както на пряка финансова, така и на нефинансова помощ за засегнатите сектори и бизнес организации. По подобен начин предприеха подкрепящи и стимулиращи икономиката и стопанските субекти действия и различните регулатори – ЕЦБ, ЕБО, БНБ.

В Групата бе въведен мораториум върху плащанията, съгласно „Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества – финансови институции във връзка с предприетите от органите на Република България действия за ограничаване на пандемията Covid-19 и последиците от тях“.

Банковият регулатор в Република Северна Македония прилага дългов мораториум, даващ възможност за отсрочване на задължения на клиенти, чиято дейност е повлияна от коронавирус пандемията, без това да повлиява класификацията на кредитите от гледна точка тяхното реструктуриране. Този мораториум се прилага автоматично за всички банки и клиенти (тези, които изрично искат да бъдат изключени следва да заявят това пред банките) и е със срок на действие 6 месеца и предоставя възможност на клиенти на банките, които са обслужвали своите задължения (просрочие до 90 дни) към 29.02.2020 г. да ползват гратисен период по плащания по кредити, с който се увеличава крайния матуритет на инструментите.

Отложените по този ред плащания, не се третираят като „мярка по реструктуриране“ по смисъла на чл.47б от Регламент (ЕС) № 575/2013 г, нито като принудително реструктуриране съгласно чл.178 параграф 3 от същия регламент. Когато в хода на мониторинга на експозициите с приложен мораториум върху плащанията се установи признак за настъпване на вероятност от неплащане, тези експозиции се класифицират в по-висока фаза съгласно действащата регулаторна рамка. Експозициите, по отношение на които е приложен мораториум върху плащанията се идентифицират в информационната система на Групата, вкл. приложения Механизъм на отсрочване, което улеснява проследяването и наблюдението на експозициите.

По отношение на модификациите, приемани за облекчения на засегнати от пандемията от Covid-19 кредитополучатели – през 2020 година Групата е прилагала действащата „Политика за класифициране, реструктуриране и отчитане на експозиции, носители на кредитен риск“. За целите на оценката на вероятността от неплащане - за клиентите, за които не е приложен мораториум върху плащанията, Групата прилага вътрешните си политики за оценка на вероятността от неплащане. В условията на пандемия от Covid-19 и предприеманите мерки за нейното ограничаване, водещи до внезапни промени в краткосрочната икономическа перспектива и недостиг на налична и надеждна информация, както и непредставителност на финансовата информация, при оценката на вероятността от неплащане, освен критериите за неизпълнение по чл.178 от Регламент (ЕС) № 575/2013 г., Групата взема предвид информацията, която се очаква да доведе до въздействие за целия срок на експозициите.

В използваните от Групата модели за оценка на кредитните загуби не са правени изменения във връзка с настъпването на глобалната пандемия от Covid-19, доколкото тяхната точност и адекватност зависи от рисковите параметри, които служат за изчисление на размера на очакваните кредитни загуби.

През 2020 г. качеството на портфейла с експозиции на Групата остава много добро и няма повишение в дела на необслужваните експозиции, използваните модели за оценка на кредитните загуби адекватно са оценили размерът на ОКЗ.

Съгласно действащите „Правила за приемане, оценка и управление на обезпечения по кредитни сделки“, оценките на обезпеченията, вкл. търговските недвижими имоти се актуализират на всеки 12 месеца, а жилищните недвижими имоти – на всеки три години. При необходимост, може да изисква и по-честа актуализация, напр. при промяна в параметрите на кредитна сделка или когато информацията, с която разполага, показва, че стойността им е спаднала значително спрямо общите пазарни цени. Оценките на недвижимите имоти се извършват от независими сертифицирани оценители. В настоящата пандемична среда, повлияна от Covid-19, не са наблюдавани динамични неблагоприятни флукутации при цените на недвижимите имоти, изискващи промяна в политиките за оценка на приетите от Групата обезпечения.

Във връзка със стратегическото и бизнес планиране, Ръководството на Групата интензивно адаптира своите действия през 2020 година, като в съответствие с Насоките на ЕБО за управление на необслужвани и реструктурирани експозиции, Групата се освободи през 2020 година от исторически портфейли с необслужвани експозиции, като по този начин намали дела им под референтния праг от 5% по бизнес линии и подпортфейли и се подготви за потенциално бъдещо влошаване на качеството на експозициите и класифицирането им в по-високи фази и съответно нарастване на обезценките за кредитни загуби. В процеса на управление на кредитния риск, нивото на мораторните кредити се наблюдава изключително детайлно, както и оценката на значителното увеличение на кредитния риск за целия срок на инструментите, като се предприемат превантивни действия по управлението им, съответно класифициране и провизиране.

Качество на активите

В таблиците по-долу Групата е представила структурата и изменението на коректива за очаквани кредитни загуби, възникнали от първоначалното въвеждане на модела на очакваните кредитни загуби към 01.01.2020 и 01.01.2019 и изменението на коректива до края на финансовия период.

	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Загуба от обезценка – Предоставени ресурси и аванси на банки по амортизирана стойност				
	45	-	-	45
Загуба от обезценка към 01 януари 2020	(15)	-	-	(15)
Изменение в загубата от обезценка	28	-	-	28
Начислени за периода	(43)	-	-	(43)
Освободени през периода	30	-	-	30
Загуба от обезценка към 31 декември 2020				
	1 094	-	-	1 094
Загуба от обезценка – Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа				
	151	-	-	151
Загуба от обезценка към 01 януари 2020	1 245	-	-	1 245
Изменение в загубата от обезценка	(1 094)	-	-	(1 094)
Начислени за периода	1 245	-	-	1 245
Освободени през периода				
Загуба от обезценка към 31 декември 2020				
	11 046	801	67 940	79 787
Загуба от обезценка – Предоставени кредити и аванси на клиенти по амортизирана стойност				
	1 305	7	5 636	6 948
Загуба от обезценка към 01 януари 2020	264	(81)	(183)	-
Изменение в загубата от обезценка признато в печалбата и загубата	(32)	119	(86)	1
– Трансфер към Фаза 1	(11)	(26)	37	-
– Трансфер към Фаза 2	-	106	932	1 038
– Трансфер към Фаза 3	-			
– Увеличение дължащо се на изменение в кредитния риск	(1 726)	(489)	(1 293)	(3 508)
– Намаление дължащо се на изменение в кредитния риск	2 309	381	411	3 101
– Увеличение дължащо се на първоначално създадени или закупени активи	501	(3)	5 818	6 316
– Изменение в рисковите параметри	-	-	(1 492)	(1 492)
- Намаление дължащо се на отписване поради несъбираемост	-	-	(49 374)	(49 374)
- Намаление дължащо се на отписване поради прехвърляне	-	-	(4)	(4)
- Корекция от лихвен доход	(1)	1	16	16
- Валутни разлики и други корекции				
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	12 350	809	22 722	35 881

Загуба от обезценка – Инвестиции в дългови ценни книжа по амортизирана стойност	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Загуба от обезценка към 01 януари 2020	674	-	-	674
Изменение в загубата от обезценка	(474)	-	-	(474)
Начислени за периода	85	-	-	85
Освободени през периода	(559)	-	-	(559)
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	200	-	-	200

Загуба от обезценка – Инвестиции в дългови ценни книжа по справедлива стойност през ДВД	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Загуба от обезценка към 01 януари 2020	3 179	-	-	3 179
Изменение в загубата от обезценка	(445)	-	-	(445)
Начислени за периода	1 096	-	-	1 096
Освободени през периода	(1 541)	-	-	(1 541)
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	2 734	-	-	2 734

Загуба от обезценка – Кредитни ангажименти	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Загуба от обезценка към 01 януари 2020	1 035	4	46	1 085
Изменение в загубата от обезценка	(142)	-	34	(108)
Начислени за периода	675	27	104	806
Освободени през периода	(817)	(27)	(70)	(914)
Валутни и други движения	54	3	(57)	-
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	947	7	23	977

Загуба от обезценка – Договори за финансови гаранции	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Загуба от обезценка към 01 януари 2020	15	2	-	17
Изменение в загубата от обезценка	12	(2)	-	10
Начислени за периода	25	2	-	27
Освободени през периода	(13)	(4)	-	(17)
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	27	-	-	27

В таблиците по-долу Групата е представила структурата и изменението на brutните стойности на категориите активи, участващи в банковата дейност, към 01.01.2020 и тяхното изменение до края на финансовия период.

Балансова стойност преди обезценка – Предоставени ресурси и аванси на банки по амортизирана стойност	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Брутна балансова стойност към 01 януари 2020	232 360	-	-	232 360
Изменение в брутната балансова стойност	(44 223)	-	-	(44 223)
Увеличение за периода	315 828	-	-	315 828
Намаление през периода	(360 051)	-	-	(360 051)
Отписвания	-	-	-	-
Други движения	(39)	-	-	(39)
Брутна балансова стойност към 31 декември 2020	188 098	-	-	188 098
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	(30)	-	-	(30)
Балансова стойност към 31 декември 2020	188 068	-	-	188 068

Балансова стойност преди обезценка – Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Брутна балансова стойност към 01 януари 2020	304 324	-	-	304 324
Изменение в брутната балансова стойност	56 593	-	-	56 593
Увеличение за периода	360 917	-	-	360 917
Намаление през периода	(304 324)	-	-	(304 324)
Брутна балансова стойност към 31 декември 2020	360 917	-	-	360 917
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	(1 245)	-	-	(1 245)
Балансова стойност към 31 декември 2020	359 672	-	-	359 672

Предоставени кредити и аванси на клиенти по амортизирана стойност	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Брутна балансова стойност към 01 януари 2020	2 499 258	32 951	205 952	2 738 161
Изменение в брутната балансова стойност	215 871	(5 551)	(37 452)	172 868
- Трансфер към Фаза 1	5 203	(3 793)	(1 410)	-
- Трансфер към Фаза 2	(7 448)	7 739	(291)	-
- Трансфер към Фаза 3	(2 628)	(1 590)	4 218	-
- Увеличение дължащо се на изменение в кредитния риск	22	88	53	163
- Намаление дължащо се на изменение в кредитния риск	(265 700)	(9 097)	(41 181)	(315 978)
- Увеличение дължащо се на първоначално създадени или закупени активи	556 272	2 866	464	559 602
- Изменение в рисковите параметри	(69 850)	(1 764)	695	(70 919)
- Намаление дължащо се на отписване поради несъбираемост	-	-	(1 492)	(1 492)
- Намаление дължащо се на отписване поради прехвърляне	-	-	(88 457)	(88 457)
- Корекция лихвен доход	-	-	(4)	(4)
- Валутни разлики и други корекции	(694)	(37)	(4)	(735)
Брутна балансова стойност към 31 декември 2020	2 714 435	27 363	78 543	2 820 341
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	(12 350)	(809)	(22 722)	(35 881)
Балансова стойност към 31 декември 2020	2 702 085	26 554	55 821	2 784 460

	Фаза 1 12- месечни ОКЗ хил. лв.	Фаза 2 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Фаза 3 ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.
Балансова стойност преди обезценка – Инвестиции в дългови ценни книжа по амортизирана стойност				
Брутна балансова стойност към 01 януари 2020	357 228	-	-	357 228
Изменение в брутната балансова стойност	106 261	-	-	106 261
Увеличение за периода	307 727	-	-	307 727
Намаление през периода	(201 466)	-	-	(201 466)
Брутна балансова стойност към 31 декември 2020	463 489	-	-	463 489
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	(200)	-	-	(200)
Балансова стойност към 31 декември 2020	463 289	-	-	463 289
Балансова стойност преди обезценка – Инвестиции в дългови ценни книжа по справедлива стойност през ДВД				
Брутна балансова стойност към 01 януари 2020	567 573	-	-	567 573
Изменение в брутната балансова стойност	148 433	-	-	148 433
Увеличение за периода	258 580	-	-	258 580
Намаление за периода	(110 147)	-	-	(110 147)
Брутна балансова стойност към 31 декември 2020	716 006	-	-	716 006
Загуба от обезценка към 31 декември 2020	(2 734)	-	-	(2 734)
Кредитни ангажменти				
Обща сума на кредитните ангажменти към 01 януари 2020	238 300	339	453	239 092
Изменение в стойността на кредитните ангажменти	13 058	36	(227)	12 867
Увеличение за периода	60 804	187	77	61 068
Намаление през периода	(47 746)	(151)	(304)	(48 201)
Други движения	(248)	60	157	(31)
Обща сума на кредитните ангажменти към 31 декември 2020	251 110	435	383	251 928
Провизии за очаквани загуби към 31 декември 2020	(947)	(7)	(23)	(977)
Договори за финансови гаранции				
Обща сума на гаранциите към 01 януари 2020	58 073	43	-	58 116
Изменение в брутната балансова стойност	(3 258)	(43)	-	(3 301)
Увеличение за периода	12 999	-	-	12 999
Намаление през периода	(16 257)	(43)	-	(16 300)
Обща сума на гаранциите към 31 декември 2020	54 815	-	-	54 815
Провизии за очаквани загуби към 31 декември 2020	(28)	-	-	(28)

Загуба от обезценка по вид актив

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Предоставени кредити и аванси на банки по амортизирана стойност	(30)	(45)
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	(1 245)	(1 094)
Предоставени кредити и аванси на клиенти по амортизирана стойност	(35 881)	(79 787)
Инвестиции в дългови ценни книжа по амортизирана стойност	(200)	(674)
Инвестиции в дългови ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(2 734)	(3 179)
	(40 090)	(84 779)

	2020 Брутна балансова стойност хил. лв.	Загуба от обезценка хил. лв.	2019 Брутна балансова стойност хил. лв.	Загуба от обезценка хил. лв.
Предоставени кредити и аванси на клиенти				
0-29 дни	2 735 767	(13 659)	2 445 050	(11 651)
30-59 дни	6 591	(441)	107 773	(738)
60-89 дни	2 555	(67)	3 949	(143)
90-180 дни	1 841	(424)	9 965	(948)
Повече от 181 дни	73 587	(21 290)	171 424	(66 307)
Общо	2 820 341	(35 881)	2 738 161	(79 787)

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Предоставените кредити и аванси на клиенти по амортизирана стойност	2 820 341	2 738 161
Намалени с обезценка за несъбираемост	(35 881)	(79 787)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	2 784 460	2 658 374

	31.12.2020			31.12.2019		
	Брутна балансова стойност хил. лв.	Обезценка за очаквани кредитни загуби хил. лв.	Балансова стойност хил. лв.	Брутна балансова стойност хил. лв.	Обезценка за очаквани кредитни загуби хил. лв.	Балансова стойност хил. лв.
Банкиране на дребно						
Ипотечни кредити	616 209	(473)	615 736	563 284	(1 731)	561 553
Потребителски кредити	544 375	(6 400)	537 975	541 201	(9 796)	531 405
Кредитни карти	19 946	(984)	18 962	24 549	(2 043)	22 506
Други	2 304	(2 304)	-	2 679	(2 267)	412
Общо банкиране на дребно	1 182 834	(10 161)	1 172 673	1 131 713	(15 837)	1 115 876
Корпоративно кредитиране	1 637 507	(25 720)	1 611 787	1 606 448	(63 950)	1 542 498
Общо	2 820 341	(35 881)	2 784 460	2 738 161	(79 787)	2 658 374

	2020			2019	
	фаза 1	фаза 2	фаза 3	Общо	Общо
Предоставени кредити и аванси на банки по амортизирана стойност	12-месечни ОКЗ хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Категория	188 098	-	-	188 098	232 360
Общо брутна балансова стойност	188 098	-	-	188 098	232 360
Загуба от обезценка	(30)	-	-	(30)	(45)
Балансова стойност	188 068	-	-	188 068	232 315

		фаза 1	2020 фаза 2	фаза 3	2019	
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа		12-месечни ОКЗ хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.	Общо хил. лв.
<i>Категория</i>		360 917	-	-	360 917	304 324
Общо	брутна балансова	360 917	-	-	360 917	304 324
стойност		(1 245)	-	-	(1 245)	(1 094)
Загуба от обезценка		359 672	-	-	359 672	303 230
Балансова стойност						

		фаза 1	2020 фаза 2	фаза 3	2019	
Предоставени кредити и аванси на клиенти по амортизирана стойност		12-месечни ОКЗ хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.	Общо хил. лв.
<i>Категория</i>		2 714 435	27 363	78 543	2 820 341	2 738 161
Общо	брутна балансова	2 714 435	27 363	78 543	2 820 341	2 738 161
стойност		(12 350)	(809)	(22 722)	(35 881)	(79 787)
Загуба от обезценка		2 702 085	26 554	55 821	2 784 460	2 658 374
Балансова стойност						

		фаза 1	2020 фаза 2	фаза 3	2019	
Инвестиции в дългови ценни книжа по амортизирана стойност		12-месечни ОКЗ хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.	Общо хил. лв.
<i>Категория</i>		463 489	-	-	463 489	357 228
Общо	брутна балансова	463 489	-	-	463 489	357 228
стойност		(200)	-	-	(200)	(674)
Загуба от обезценка		463 289	-	-	463 289	356 554
Балансова стойност						

		фаза 1	2020 фаза 2	фаза 3	2019	
Инвестиции в дългови ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		12-месечни ОКЗ хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	ОКЗ за целия срок хил. лв.	Общо хил. лв.	Общо хил. лв.
<i>Категория</i>		716 006	-	-	716 006	567 573
Общо	брутна балансова	716 006	-	-	716 006	567 573
стойност		(2 734)	-	-	(2 734)	(3 179)
Загуба от обезценка						

			2020			2019
			фаза 1	фаза 2	фаза 3	
			12-месечни	ОКЗ за	ОКЗ за	
			ОКЗ	целия	целия	
			хил. лв.	срок	срок	
Кредитни ангажименти			хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Категория			251 110	435	383	251 928
Общо брутна балансова			251 110	435	383	251 928
стойност			(947)	(7)	(23)	(977)
Провизии за очаквани загуби						(1 085)

			2020			2019
			фаза 1	фаза 2	фаза 3	
			12-месечни	ОКЗ за	ОКЗ за	
			ОКЗ	целия	целия	
			хил. лв.	срок	срок	
Договори за финансови гаранции			хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Категория			54 815	-	-	54 815
Общо брутна балансова			54 815	-	-	54 815
стойност			(27)	-	-	(27)
Провизии за очаквани загуби						(17)

Рискът от концентрация представлява възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към клиенти, групи свързани клиенти, клиенти от един и същ икономически отрасъл или географска област. Таблиците по-долу представят разрез на концентрациите на различните категории активи на Групата по региони и по икономически сектори.

Предоставени кредити и аванси на банки по амортизирана стойност	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.

Концентрация по сектор		
Централни банки	5 499	2 180
Български търговски банки	76 822	57 598
Чуждестранни търговски банки	105 777	172 582
Общо	188 098	232 360

Концентрация по регион		
Европа	178 404	228 493
Америка	3 132	406
Азия	6 562	3 461
Общо	188 098	232 360

Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.

Корпоративни:		
Строителство	86 923	38 188
Търговия и финанси	198 689	202 874
Транспорт и комуникации	20 827	20 571
Други	54 478	42 691
Общо	360 917	304 324

Концентрация по региони		
Европа	360 917	304 324
Общо	360 917	304 324

Инвестиции в дългови ценни книжа по амортизирана стойност	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Концентрация по сектор	421 552	319 454
Държави	31 040	26 879
Банки		
<i>Корпоративни:</i>	10 897	10 896
Търговия и финанси	<u>463 489</u>	<u>357 229</u>
Общо		
Концентрация по региони	453 828	347 579
Европа	9 661	9 650
Азия	<u>463 489</u>	<u>357 229</u>
Общо		
Инвестиции в дългови ценни книжа оценявани по справедлива стойност през Друг всеобхватен доход	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Концентрация по сектор	490 928	449 076
Държави		
<i>Корпоративни:</i>	53 372	10 118
Строителство	30 578	16 772
Промисленост	115 276	79 520
Търговия и финанси	11 579	12 087
Други	<u>701 733</u>	<u>567 573</u>
Общо		
Концентрация по региони	701 733	567 573
Европа	<u>701 733</u>	<u>567 573</u>
Общо		

Концентрация на кредитния риск

Рискът от концентрация представлява възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към клиенти, групи свързани клиенти, клиенти от един и същ икономически отрасъл или географска област.

Таблиците по-долу представят разрез на концентрациите на различните категории активи на Групата по региони и по икономически сектори.

Предоставени кредити и аванси на клиенти по амортизирана стойност

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Концентрация по сектор	1 182 834	1 131 713
Банкиране на дребно:	616 209	563 284
Ипотечни	544 375	541 201
Потребителски	19 946	24 549
Кредитни карти	2 304	2 679
Други		
	1 637 507	1 606 448
Корпоративни:	104 454	90 506
Селско и горско стопанство	58 366	46 300
Промисленост	509 851	464 402
Строителство	726 178	747 574
Търговия и финанси	126 429	145 111
Транспорт и комуникации	112 229	112 555
Други		
Общо	2 820 341	2 738 161
Концентрация по региони	2 820 189	2 738 092
Европа	5	5
Америка	147	64
Близкия изток и Африка		
Общо	2 820 341	2 738 161
Кредитни ангажименти	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Концентрация по сектор	54 446	53 562
Банкиране на дребно:	1 239	1 374
Ипотечни	11 742	10 837
Потребителски	41 465	41 351
Кредитни карти		
	197 482	185 530
Корпоративни:	3 724	14 437
Селско и горско стопанство	26 425	910
Промисленост	44 868	37 443
Строителство	114 695	123 640
Търговия и финанси	4 161	3 537
Транспорт и комуникации	3 609	5 563
Други		
Общо	251 928	239 092
Концентрация по региони	251 895	239 058
Европа	29	34
Америка	4	-
Близкия изток и Африка		
Общо	251 928	239 092

Договори за финансови гаранции

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Концентрация по сектор	146	162
Банкиране на дребно	146	162
Други		
Корпоративни:	54 669	57 954
Селско и горско стопанство	987	992
Промисленост	10 988	10 640
Строителство	6 703	8 932
Търговия и финанси	23 010	24 100
Транспорт и комуникации	8 140	7 918
Други	4 841	5 372
Общо	54 815	58 116
Концентрация по региони		
Европа	54 815	58 116
Общо	54 815	58 116

Кредитни експозиции с мерки за реструктуриране

Като експозиции с мерки по реструктуриране Групата приема кредитни експозиции, по които са изменени първоначалните условия на договора, предизвикани от влошаване на финансовото състояние на длъжника, водещо до невъзможност да се изплати в срок пълния размер на дълга и които отстъпки Групата не би дала при други обстоятелства. Измененията в първоначалните условия на договора във връзка с прилагане на мерките за реструктуриране могат да включват:

- Отлагане или разсрочване на плащането на главница, лихви или, където е приложимо, на такси, което води до намаление на размера на финансовото задължение;
- Частично или цялостно рефинансиране на договор за проблемен дълг, което се разрешава единствено когато длъжникът изпитва финансови затруднения;
- Пълно или частично отписване на дълг, което отписване води до намаление на размера на финансовото задължение;
- Изменение, включващо погасявания в резултат на придобиване от страна на Групата на обезпечение, се третира като мярка за реструктуриране, когато длъжникът изпитва финансови затруднения;
- Предоставени отстъпки на длъжник, който е в неизпълнение преди предоставянето на отстъпките;
- Намаление на лихвения процент по договора, с изключение на промяна в договорения лихвен процент, породена от промените в пазарните лихвени нива.

Информацията относно експозициите с мерки за реструктуриране е както следва:

2020	Корпоративни клиенти хил. лв.	Физически лица хил. лв.
Стойност преди обезценка	41 457	1 949
Обезценка	(6 101)	(433)
Стойност след обезценка	35 356	1 516
2019	Корпоративни клиенти хил. лв.	Физически лица хил. лв.
Стойност преди обезценка	112 411	1 959
Обезценка	(38 551)	(639)
Стойност след обезценка	73 860	1 320

Обезпечения по предоставени кредити

Жилищни ипотечни кредити на физически лица

Таблицата по-долу представя балансовата стойност на предоставените жилищни ипотечни кредити на физически лица според коефициент на обезпеченост (loan-to-value). Коефициентът се изчислява като съотношение на брутната стойност на кредитната експозиция към стойността на обезпечението. Стойността на обезпечението по жилищните ипотечни кредити се определя при отпускане на кредита и се обновява при настъпили съществени промени в цените на жилищния пазар.

Коефициент на обезпеченост (loan-to-value)	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.
По-малко от 50%	148 095	121 631
От 50% до 75%	250 819	215 708
От 75% до 90%	146 350	161 425
От 90% до 100%	7 620	7 253
Над 100%	6 159	3 403
Общо	559 043	509 420

Предоставени кредити на юридически лица

По отношение на кредитите, предоставени на юридически лица, Групата определя като най-подходящ показател за рискова изложеност кредитоспособността на всеки отделен клиент. За това и Групата е възприела подход за индивидуална кредитна оценка и тестване за обезценка на кредити, предоставени на предприятия. За да гарантира допълнителна сигурност, освен регулярното наблюдаване на финансовото състояние на предприятията кредитополучатели, Групата изисква да бъдат учредени и обезпечения по кредитните експозиции. Групата приема за обезпечения по кредити на юридически лица ипотеки на недвижими имоти, залог на търговско предприятие, особен залог на материални активи, както и други гаранции и права на собственост.

Групата периодично анализира и обновява стойността на обезпеченията, взимайки предвид настъпили съществени промени на пазарната среда, нормативната уредба или други настъпили обстоятелства. При наличие на понижение в стойността на обезпечението, в резултат на което Групата счита, че то не е достатъчно, Групата изисква от длъжника да бъдат учредени допълнителни обезпечения като поставя определен срок, в който допълването да бъде изпълнено.

49.7. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода. Групата държи парични наличности, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер и продажба на дългосрочни финансови активи. Към 31 декември 2020 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени както следва:

	Краткосрочни	Дългосрочни	
	До 12 месеца хил. лв.	От 2 до 5 години хил. лв.	Над 5 години хил. лв.
Облигационни заеми	3 000	184 555	-
Банкови и други заеми	70 616	141 920	16 591
Задължения към свързани лица	21 985	15 675	-
Задължения по лизингови договори	50 545	128 976	70 623
Задължения към депозанти	4 116 875	2 051 033	964
Депозити от банки	66 092	-	-
Задължения по споразумения за обратно изкупуване	15 449	-	-
Задължения по цесии	28 655	33 180	-
Търговски и други задължения	112 022	1 114	-
Общо	4 485 239	2 556 453	88 178

Към 31 декември 2019 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени както следва:

	Краткосрочни	Дългосрочни	
	До 12 месеца хил. лв.	От 2 до 5 години хил. лв.	Над 5 години хил. лв.
Облигационни заеми	2 417	186 167	-
Банкови и други заеми	82 798	100 504	47 342
Задължения към свързани лица	23 948	12 486	-
Задължения по лизингови договори	48 489	146 852	-
Задължения към депозанти	3 990 556	1 706 400	6 885
Депозити от банки	19 415	-	-
Задължения по споразумения за обратно изкупуване	13 160	-	-
Задължения по цесии	15 786	33 156	-
Търговски и други задължения	109 235	18	-
Деривативи	10 079	-	-
Общо	4 315 883	2 185 583	54 227

Стойностите оповестени в този анализ на падежите на задълженията представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата. Годишните лихвени плащания са в размер на 15 633 хил. лв. (2019 г.: 14 208 хил. лв.).

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Ликвидният риск се поражда от несъответствието между матуритетната структура на активите и пасивите и липсата на достатъчно средства, с които Групата да посреща плащания по текущи финансови пасиви, както и да осигурява финансиране на увеличението на финансовите активи, и възможните искове по задбалансови задължения.

Адекватна на дейността ликвидност се постига, ако Групата е способна да осигури достатъчно средства за тези цели, посредством увеличение на пасивите или преобразуване на активите, възможно най-бързо и при сравнително ниски разходи, чрез потенциална продажба на ликвидни активи или привличане на допълнителни средства от паричните, капиталовите или валутните пазари. Превантивната функция в управлението на ликвидния риск се изразява в поддържане на приемливо равнище на ликвидност за осигуряване защита срещу евентуални загуби при непредвидена продажба на активи. Специализираният колективен орган за управление на

ликвидността в Групата е Комитет за управление на активите и пасивите. Той провежда възприетата от ръководството на Групата политика по управление на ликвидния риск.

Количествен измерител на ликвидния риск, съобразно регулациите на БНБ и ЕБО е Отношението на ликвидно покритие – показателят LCR. Това съотношение представя превишението на ликвидния буфер (ликвидните активи) на Групата над нетните изходящи ликвидни потоци.

Отношението на ликвидно покритие на Групата към 31.12.2020 г. е в размер на 382.82% (31.12.2019 г.: 494.14%) и надвишава нормативното изискване от 100%.

Разпределението на финансовите активи и пасиви на Групата към 31 декември 2020, съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
ФИНАНСОВИ АКТИВИ						
Парични средства и парични салда в Централни банки	1 912 743	-	-	-	-	1 912 743
Предоставени ресурси и аванси на банки	185 150	-	-	-	2 918	188 068
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	122 659	120 456	116 557	-	-	359 672
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	17 053	-	245 927	-	4 672	267 652
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	33 819	36 013	296 599	1 435 795	982 234	2 784 460
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	753	34 106	22 879	313 792	344 476	716 006
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	9 280	12 634	46 527	127 321	267 527	463 289
ОБЩО ФИНАНСОВИ АКТИВИ	2 281 457	203 209	728 489	1 876 908	1 601 827	6 691 890
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	66 052	-	-	-	-	66 052
Задължения към други депозанти	2 894 855	414 560	1 132 674	1 747 894	964	6 190 947
Емитирани облигации	-	-	-	-	25 451	25 451
Провизии за задължения	-	-	1 003	-	-	1 003
Други задължения	11 167	2 314	9 693	24 167	13 819	61 160
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	2 972 074	416 874	1 143 370	1 772 061	40 234	6 344 613

Разпределението на финансовите активи и пасиви на Групата към 31 декември 2019, съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
ФИНАНСОВИ АКТИВИ						
Парични средства и парични салда в Централната банка	1 794 060	-	-	-	-	1 794 060
Предоставени ресурси и аванси на банки	229 396	-	-	-	2 919	232 315
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	97 242	155 624	50 364	-	-	303 230
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	4 217	-	232 584	-	-	236 801
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	62 643	77 237	298 627	1 256 742	922 258	2 617 507
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	2 746	-	877	247 929	316 021	567 573
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	17 063	4 068	24 348	96 990	214 085	356 554
ОБЩО ФИНАНСОВИ АКТИВИ	2 207 367	236 929	606 800	1 601 661	1 455 283	6 108 040
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	26 112	-	-	-	-	26 112
Получени кредити и други задължения към банки	-	162	-	-	-	162
Задължения към други депозанти	2 620 722	367 766	1 156 301	1 554 003	5 049	5 703 841
Други привлечени средства	-	778	-	-	-	778
Емитирани облигации	-	-	-	25 424	-	25 424
Провизии за задължения	-	-	1 102	-	-	1 102
Други задължения	23 355	1 559	7 016	20 076	15 862	67 868
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	2 670 189	370 265	1 164 419	1 599 503	20 911	5 825 287

Финансовите пасиви на Групата са формирани основно от привлечени средства от други депозанти – депозити на физически и юридически лица.

В таблиците по-горе част от привлечените средства по разплащателни сметки без остатъчен матуритет в размер на 1 665 762 хил. лв. към 31 декември 2020 (2019 г.: 1 538 187 хил. лв.) е представена в диапазона от 1 година до 5 години, тъй като Групата счита тази наличност за надежден дългосрочен ресурс на база на среднодневната наличност по тези сметки през 2020 и 2019 г.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски и други вземания надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до 1 година.

50. Оценяване по справедлива стойност

50.1. Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в консолидирания финансов отчет за финансовото състояние, са групирани в три нива съобразно йерархията на справедливата стойност.

Тази йерархия се определя въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, както следва:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

31 декември 2020 г.	Пояснение	Ниво 1 хил. лв.	Ниво 2 хил. лв.	Ниво 3 хил. лв.	Общо хил. лв.
Активи					
Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	а)	1 571 955	7 696	455 259	2 034 910
Капиталови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	б)	24 573	754	69 879	95 206
Дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	в)	661 489	-	56 106	717 595
Общо активи		2 258 017	8 450	581 244	2 847 711

31 декември 2019 г.	Пояснение	Ниво 1 хил. лв.	Ниво 2 хил. лв.	Ниво 3 хил. лв.	Общо хил. лв.
Активи					
Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	а)	1 144 717	172 170	369 934	1 686 821
Капиталови инструменти по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	б)	16 968	9 776	48 295	75 039
Дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	в)	383 542	-	39 374	422 916
Общо активи		1 545 227	181 946	457 603	2 184 776
Пасиви					
Деривативни финансови инструменти	в)	-	1 272	-	1 272
Общо пасиви		-	1 272	-	1 272

През отчетните периоди не е имало трансфери между нива 1 и 2.

Определяне на справедливата стойност

Методите и техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност, не са променени в сравнение с предходния отчетен период.

а) борсово търгувани ценни книжа и облигации

Всички пазарно търгувани акции са представени в български лева и са публично търгувани на Българска фондова борса, София. Справедливите стойности са били определени на база на техните борсови цени-продава към отчетната дата.

б) ценни книжа и облигации, които не се търгуват борсово

Оценката по справедлива стойност се базира на наблюдавани цени на скорошни пазарни сделки с акции на подобни дружества, коригирани за специфични фактори.

в) деривативи

Когато деривативните финансови инструменти са търгувани на борсови пазари или на ликвидни извънборсови пазари, Групата използва цените при затваряне на борсовите пазари към отчетната дата. Когато деривативните финансови инструменти, които не са търгувани на активни пазари, справедливата стойност на тези договори се определя чрез използването на техники за оценка, като се използват наблюдавани пазарни данни (ниво 2).

г) заеми в лева

Справедливата стойност на заемите се определя чрез използването на техники за оценяване.

Всички значими входящи данни за модела са основани на наблюдавани пазарни цени, а именно пазарни лихвени проценти по подобни заеми с подобен риск.

50.2. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември 2020 г., оценявани периодично по справедлива стойност:

31 декември 2020 г.	Ниво 1 хил. лв.	Ниво 2 хил. лв.	Ниво 3 хил. лв.	Общо хил. лв.
Инвестиционни имоти:				
- земи, сгради, хангари и обслужващи пристройки	-	-	444 930	444 930
Активи с право на ползване:				
- летателни апарати	-	-	301 345	301 345
31 декември 2019 г.	Ниво 1 хил. лв.	Ниво 2 хил. лв.	Ниво 3 хил. лв.	Общо хил. лв.
Инвестиционни имоти:				
- земи, сгради, хангари и обслужващи пристройки	-	-	425 828	425 828

Справедливата стойност на недвижимите имоти на Групата е определена на базата на доклади на независими лицензирани оценители.

Земи и сгради (Ниво 3)

Земите и сградите са преоценени на 31.12.2020 г.

Активи с право на ползване (Ниво 3)

Летателните апарати, които са признати като активи с право на ползване са преоценени на 31.12.2020 г.

51. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на капитал към нетния дълг.

Групата определя капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал представени в отчета за финансовото състояние.

Нетният дълг се изчислява като общ дълг намален с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитал към нетен дълг в граници които да осигуряват релевантно и консервативно съотношение на финансиране.

Групата управлява структурата на капитала и прави необходимите поправки в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура Групата може да промени сумата на дивидентите изплащани на акционерите да върне капитал на акционерите да емитира нови акции или да продаде активи за да намали задълженията си.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран както следва:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Собствен капитал	1 696 574	1 574 897
Капитал	1 696 574	1 574 897
Дълг	9 138 503	8 454 746
- Пари и парични еквиваленти	(2 224 254)	(2 142 125)
Нетен дълг	6 914 249	6 312 621
Съотношение на капитал към нетен дълг	1:4.08	1:4.01

През 2020 г. изменението на съотношението е минимално. Групата е спазвала условията във връзка със своите договорни задължения включително поддържането на определени капиталови съотношения.

52. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали значителни коригиращи и некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му от ръководство на 30 август 2021 г. за публикуване с изключение на посочените по-долу некоригиращи събития:

На 5 януари 2021 г. Групата е предоговорила облигационен заем в размер на 650 броя облигации от 100 хил. евро за една облигация и годишен лихвен процент от 4.5%. и падеж през 2022 г., както следва годишен лихвен процент от 2.7 % и падеж през 2027 г.

На 14.01.2021 г. Дружество от Групата е емитирала нов облигационен заем, представляващ емисия от обикновени, свободно прехвърляеми, безналични, поименни, лихвоносни, необезпечени облигации с обща номинална стойност 15 000 хил. лв. и има ангажимент да представи проспект пред КФН до края на шестмесечието на 2021 г. Срокът на облигацията е 7 години.

На 2 март 2021 г. Групата е сключила договор за лизинг на самолет Airbus 320-200, с чуждестранен лизингодател за срок от 11 години. Самолетът е доставен на летище София през март 2021 г. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет, самолетът все още не въведен в експлоатация, тъй като се извършват подготвителни действия във връзка с осигуряване на всички необходими дейности, свързани с летателната годност.

В началото на 2021 г. в следствие на преговорите и извършената аналитична работа през 2020 г. бе подновено изпълнението на инвестиционен проект, за спортен комплекс Варна.

В Държавен вестник бр. 19 от 2021г., бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (КСО). С него се извършват промени, касаещи регламентацията на т.нар. фаза на изплащане от универсалните пенсионни фондове. Уредени са и текстовете, регламентиращи поетите допълнителни гаранции от пенсионно осигурителните дружества относно изплащането на пенсии от ФДПО, включително гарантирания размер на бруто вноските, от които се определя размера на пенсията, ако натрупаната сума по осигурителната партида на лицето преди пенсиониране е по-малка от нея, както и определяне

на гарантирания размер на пожизнената пенсия от Универсалните пенсионни фондове. Предвиждат се гъвкави срокове преди пенсиониране относно избора на лицата дали да продължат да се осигуряват в универсален фонд и да получават допълнителна пенсия или да прехвърлят средствата си във фонд „Пенсии“ на ДОО и да получават само една пенсия от ДОО с ненамален коефициент. Новите условия за вземане на решение от лицата за прехвърляне на средствата им във фонд „Пенсии“ на ДОО са: ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст и навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО:

- от 1 януари 2022 г. до 31 декември 2025 г. – не по-късно от една година преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
- от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. – не по-късно от две години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
- от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. – не по-късно от три години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
- от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. – не по-късно от 4 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;
- след 1 януари 2038 г. – не по-късно от 5 години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО.

За лицата, осигурени в Универсален пенсионен фонд, са регламентирани три вида плащания на пенсионери:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост, която представлява месечно плащане на предвидена в пенсионния договор сума, дължима на пенсионера от определена дата до неговата смърт, чийто размер не може да бъде по-малък от 15 на сто от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към датата на определянето му. Видовете пожизнена пенсия, които може да се отпускат, са:
 - ✓ пожизнена пенсия без допълнителни условия;
 - ✓ пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане;
 - ✓ пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане на част от средствата до навършване на избрана от пенсионера възраст.
- Разсрочено изплащане за период определен от лицето, ако натрупаната сума по осигурителната му партида недостига за отпускане на пожизнена пенсия. Месечният размер на разсроченото плащане към датата на определянето му не може да бъде по-голям от минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО към същата дата и по-малък от 15 на сто от нейния размер
- Еднократно изплащане- ако натрупаната сума по осигурителната партида на лицето е до три минимални пенсии.

С преходни и заключителни разпоредби на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, обнародван в ДВ, бр. 103 от 2020г., се приемат и промени, които пряко влияят върху дейността на Дружеството и управлението на Универсален пенсионен фонд (УПФ):

С § 9. се определят следните права на осигурените лица в УПФ:

- Лицата, на които до 30 юни 2021 г. включително остават по-малко от 5 години до навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО и на които не е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, могат еднократно, в срок до 30 юни 2021 г., да упражнят правото на избор по чл. 46 от КСО за промяна на осигуряването им от универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" на държавното обществено осигуряване по реда на наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.
- Лицата, на които е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст с начална дата до 31 декември 2020 г. включително, с намален индивидуален коефициент съгласно чл. 70, ал. 10 от КСО, имат право в срок до 30 юни 2021 г. да поискат преизчисляването ѝ без

намаление на индивидуалния коефициент, ако прехвърлят средствата от индивидуалната си партида в универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии", съответно фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" на държавното обществено осигуряване.

Приеха се и текстове, регламентиращи реда за обмен на информация между Дружествата и НОИ при удостоверяване на изискуемия осигурителен стаж на осигурените лица от ППФ, които желаят да им бъде отпусната допълнителна срочна пенсия от ППФ за ранно пенсиониране. Приеха се и текстове, уреждащи по-ясно правата на осигурените лица в ППФ, за които не е отпусната срочна пенсия от Фонда:

Осигурено лице в професионален пенсионен фонд, което не е придобило или упражнило правото си на срочна пенсия от ППФ, може при отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст от ДОО или при навършване на възрастта по чл. 68, ал. 3 от КСО да получи еднократно или разсрочено натрупаните средства по индивидуалната партида или да ги прехвърли в универсален пенсионен фонд или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

В § 109 от ЗИДКСО е предвиден срок до 31 август 2021г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса.

Уредени са и текстовете, регламентиращи поетите допълнителни гаранции от пенсионно осигурителните дружества относно изплащането на пенсии от управляваните Фондове.

Ръководството на Групата ще предприеме необходимите действия за привеждане дейността на Групата и управляваните пенсионни фондове в съответствие с новите изисквания на КСО и подзаконовите нормативни актове, свързани с него.

Във връзка с продължаващата световна пандемия от Covid-19, описана в пояснение 2 от настоящия консолидиран финансов отчет, с Решение на Министерски съвет № 72 от 26.01.2021 г. беше удължен срокът на извънредната епидемична обстановка в България до 30 април 2021 г.

С оглед на предприетите от различни правителства, вкл. българското, динамични мерки за ограничаване на някои бизнеси и наложените от това промени, отразяващи се пряко на развитието на икономическите отрасли на Република България, държавите от ЕС и останалите държави търговски партньори на компании от страната, Ръководството на Групата извършва текущо наблюдение върху продължаващото влияние на пандемията от Covid-19 върху финансово състояние и резултатите от дейността на Групата, включително инвестициите на Групата в сектор авиационен транспорт, но счита, че въздействието би могло да доведе до волатилност на пазарния и ценови риск, свързан с финансовите и други активи на Групата и е възможно да има негативен ефект върху резултатите от дейността на Дружеството и неговите инвестиции. Очакванията на Групата са негативните ефекти да отшумят след отпадането на ограниченията за движението на хора, транспортни средства и стоки, като икономическата активност се очаква да бъде положително повлияна от обявените мерки за подкрепа и заделените допълнителни държавни и европейски фондове, водещи до допълнителни публични гаранции на портфейли с вземания, допълнително безлихвено финансиране на стопански субекти и преки помощи за засегнатите компании и лица. Ръководството на Групата не в състояние да оцени окончателния ефект върху стопанската активност, зависеща и от неизвестната към момента продължителност на въведените карантинни ограничения.

53. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2020 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Съвета на директорите на 30 август 2021 г.